Izhaja
vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja:
za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:
Upravništvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasilo koroških Slovencev

Leto XXVII. V Celovcu, 5. septembra 1908. Štev. 36.

Slovensko šolstvo na Koroškem.

Kdor pozna šolske razmere v naši domovini in ve, kakšen duh vlada vobče med učitelji, ve, da ti ljudje brezobzirno ponemčujejo. Zdi se jim nekak ideal, poučevati le nemški in zatirati slovenščino. Pri učiteljih samih je povod takemu delovanju morebiti le neka lenoba, narodni nemški voditelji pa tako delajo v kaznivi, da ne rečemo brezvestni kratkovidnosti. Prišli smo že tako daleč, da so absolventi visokih šol slovenskega jezika le še za silo zmožni, tako, da v svoji praksi igrajo kaj žalostno ulogo, in če pridemo v tej že tradicionelni blaznosti tako daleč, da bodo vse šole izključno nemške, je jasno, da bo tako izšolana mladina napol nezmožna opravljati državne in javne službe.

Voditelji tega postopanja bodo imeli težko odgovornost, ko jih bo v prihodnjem rodu gnala šila, da se radikalno spreobrnejo. Vsled tega pa nastane za nas Slovence dolžnost, skrbeti vestno za našo šolsko mladino in ji omogočiti, da se temeljito pouči v slovenščini. Mirnim srcem lahko rečemo, da se te dolžnosti zavedamo.

Z ozirom na naše razmere moramo obžalovati, da v deželnem šolskem svetu nimamo nobenega zastopnika in da smo brez varstva izročeni brezobzirnim narodnim nasprotnikom. Te razmere kriče na pomoč; vsakdo, ki pozna narodno nasprotstvo, bo pripoznal, da se nam v tem godi huda krivica. Prizadevati si morajo naši zastopniki, da se nam v tem kmalu pomaga.

Umevno je, da v tem tudi od sedanjih šolskih nadzornikov, četudi so vladni organi, nimamo ničesar pričakovati.

Slovenci nismo več volje, vse to prenašati. Najmanje, kar imamo zahtevati, je, da bodo učitelji na slovenskih šolah Slovenci, le tem zamoremo mirno zaupati, da bodo otroke kaj naučili, nikakor pa učiteljem, ki slovenski jezik komaj za silo lomijo, ob enem pa so fanatični Nemci, ki jasno kažejo svoje globoko sovraštvo proti Slovencem. Zahtevamo, da naši učitelji govore z učenci slovenski, da se jim ne bodo šolarji smejali, če jezika ne znajo.

Tako piše „Grazer Tagblatt“ Seveda smo prestavili „slovenski“, kar piše ta „nemški“, in „koroško“, kar on piše o „Kranjski“.

Nemško-narodno gospodo moramo zopet opomniti, da je na Koroškem tretjina ljudi slovenska, da je pa na Kranjskem le peščica Nemcev, niti čisto 5%, ki imajo šol v izobilju, dočim so šolske razmere na Koroškem od leta do leta slabše. Koroški Slovenci tudi nismo več volje, prenašati nadalje blazne nemško-narodne poskuse na slovenski mladini, marveč zahtevamo, da se šolskemu škandalu napravi enkrat konec.

Hohenblum pride v Velikovec!

Mož bi rad igral prvo politično ulogo v Avstriji, pa ne gre in ne gre. Ustvariti si hoče svojo agrarno stranko s tem, da črez vse udriha, tudi črez najboljše agrarce, kakor črez dr. Ebenhocha, kateremu niti do gležnjev ne seže. Kmetom obljublja vse mogoče in nemogoče, to kar agrarci zahtevajo, pa tudi to, kar ne bo nikdar mogoče doseči. Politično nezrele ljudi s takim delovanjem zelo lahko vjame v zanjke, zrelim politikom pa velja kot mož, preko katerega treba iti k dnevnem redu. Njegovi bivši privrženci so ga že odklonili. Strastno pišejo proti njemu nemški krščanskosocialni, pa tudi svobodomiselni in socialdemokratski listi. Koroški nazadnjaški „fortšritlerji“, ki hodijo vedno pol stoletja za drugimi, pa so ga šele sedaj spoznali kot prvo „kapaciteto“ v agrarnih vprašanjih ter ga povabili v Velikovec, kjer se bo prihodnji torek ta plemeniti mož postavljal in reševal, on, sicer strasten Nemec, slovenskega kmeta. Menda bodo naši ljudje vendar tako zavedni, da ne bodo hoteli biti vedno in povsod — najzadnji.

Nemški jezikovni otok in „Narodna šola“.

Velikovec, 2. septembra 1908.

Dne 28. in 29. rožnika t. l. je tukajšnje nemško pevsko društvo obhajalo petdesetletnico svojega obstanka in petindvajsetletnico blagoslovljenja svoje društvene zastave. Mi bi te pristne nemške slavnosti ne omenjali, ako bi ne bili po naših narodnih nasprotnikih izzivani. Povodom te slavnosti so namreč izdali posebno slavnostno knjižico, za katero so razni tukajšnji kolovodje spisali razne prispevke. Priznati pa moramo, da so vse te razprave pisane stvarno, izjemši članek „Velikovec kot jezikovni otok“ spisan po Albinu Bohrer, ravnatelju tukajšnje meščanske šole. Člankar je kar najskrbneje zabeležil vsak tudi najmanjši pojav našega narodnega gibanja v mestu in okolici in popisal vsa naša slovenska narodna društva in zavode. Prav za prav bi služil ta spis našim narodnim voditeljem v največjo pohvalo, ako bi ne bil prozoren pisateljev namen, naščuvati meščane zoper slovensko duhovščino in ob enem probuditi darežljivost pri nemških sorojakih po deželi in državi s hinavskim klicem: „Pomagajte nam, mi velikovški nemški otočani poginjamo v slovenskemu morju!“ — Pomenljivo je, da je ta članek spisal nemški učitelj, ko imajo vendar Nemci dosti drugega razumništva. S tem je dognan dokaz, da, kar smo že davno vedeli, so nekateri mestni učitelji pravi voditelji naših nemških hajlovcev. Koroški Slovenci skoraj nobenega posvetnega razumništva nimamo in vendar šteje Bohrer to našim slovenskim duhovnikom, ker se za naše narodne pravice potegujejo, v največjo pregreho. Po Bohrerju in njegovih somišljenikih smo Slovenci samo za to, da delamo Nemcem tlako, nosimo svoj denar v nemško mestno hranilnico, naši otroci obiskujejo mestne nemške šole in tako še naj poljubujemo roko, ki nas tepe. Ako pa mi Slovenci ustanavljamo svoje slovenske posojilnice in gospodarska društva, je pa to „wirtschaftliche Ausmerzung des deutschen Volkes“ (gospodarsko iztrebljenje nemškega naroda). — Danes hočemo samo zavrniti napade na našo „Narodno šolo“, ki je seveda silno boleč trn v nemški peti. Najpoprej se spravi Bohrer na šolskega vodjo naše šole, na č. g. župnika Treiberja, katerega hoče pred javnostjo osmešiti, češ, samo po milosti naučnega ministrstva je g. župnik vodja „Narodne šole“. Bohrer seveda jaha na visokem šarcu, misleč

Podlistek.

Stariši in sin.

Izvirna povest. Spisal France Meško.

(Konec.)

V.

Sedaj je pa pri Bobrovih nesreča prikipela do vrhunca, boš dejal, dragi bralec! Toda to ni bilo tako. Starega Bobra je še čakalo veliko nadlog in žalostnih dni. Po ženini smrti je moral imeti posle, kateri so mu delali mnogo težav. Hodil je klavern na delo, in nič ga ni veselilo, odkar je spoznal, da bo sin zapravil, kar je on težko pripravil.

Ko je sin prestal kazen, je prišel domov. Toda oče je bil zmerom čemeren in ni hotel ž njim občevati. Jože je storil pri materini smrti obljubo, da se hoče poboljšati. Zategadelj je bil silno žalosten, ko je videl, da oče ne mara več za-nj. Bojazljivo je hodil nekoliko dni okoli hiše, naposled pa se je vendar osrčil ter je stopil pred očeta. Dolgo je zrl ta v tla, ko ga je sin prosil odpuščanja, končno pa mu je podal ginjen roko, ki mu jo je sin poljubil.

Leto dni sta živela oče in sin zadovoljno skupaj, ko pride sin neko nedeljo zopet pozno po noči domov. Bil je zopet v krčmi, da bi pozabil jezo v vinu. Vrnil se je domov namreč Tone, njegov nekdanji prijatelj in zapeljivec, in s tem se je Jože sprl. V veliki jezi pozabi na svoje obljube in svojega starega očeta, ter gre zopet v nesrečno gostilnico. Drugi dan ga oče vpraša, kje da je bil. Jože se ni dobro prespal, zato se zadere nad očetom, da ni več otrok in zato mu ni treba nikomur računa dajati. To je očeta močno užalilo; sinu ni hotel več braniti, potepati se po krčmah, ker kolikorkrat ga je svaril, je začel sin preklinjati in se jeziti. Zašel je zopet na staro slabo pot pijančevanja.

Tako je zopet preteklo celo leto. Jože je hodil po krčmah ter se je tam prepiral z drugimi ničvredneži. Tudi pri nobenem pretepu ni manjkal. Oče, ki ni nikjer drugod našel tolažbe, jo je iskal pri Bogu v molitvi. Njegovi lasje so postali beli kot sneg, odkar mu je napravljal sin toliko žalosti. Prepričan je bil, da se bo moral skoraj preseliti iz doline solz in zato se je pripravljal na oporoko. Sedaj je šele prav čutil, kako resnične so besede: „Gorje starišem, ki imajo več otrok in med temi enega spridenega. Gorje, trikrat gorje pa onim, kateri imajo enega otroka, pa je še ta spriden!“ Strašno ga je mučila misel, da bo sin zapravil, kar je on tako težko pripravil. Toda ni moglo biti drugače, moral je dati sinu posestvo.

Ko je ta imel posestvo v svojih rokah, se je precej oženil, ni pa snubil deklice, katero je želel oče, ampak vzel si je ubogo deklico, ki ni bila ravno na dobrem glasu in ki o kmetijstvu ni prav nič razumela. Ko je prišla nevesta k Bobrovim, so se začeli za starega Bobra še hujši dnevi. Mlada žena ga je gledala pisano ter mu nagajala, kadar mu je le mogla.

Tudi Jožetu je bil oče sedaj še bolj nadležen.

VI.

Pri Bobrovih pa je šlo vse rakovo pot. Jože je posedal po več dni v krčmi ter zapravljal denar. Ko se je vrnil nekoč iz krčme domov vinjen, sta se začela z ženo pričkati, in naposled mu je ta butila še lonec v obraz. Nato je odšel mož zopet v krčmo.

Oče, kateri je te prizore videl, je rekel nekega dne Jožetovi ženi: „Lucija, ti vidiš, da z možem nič ne opraviš. Prosim te, pusti ga v miru, morda se bo potem poboljšal. Glej, ako bo še zanaprej tako šlo, bo zapravil celo posestvo, in kam hočemo potem? Beračit bosta morala iti, ljudje se bodo posmehovali ponosnemu Bobrovemu sinu.“

Toda sedaj je vlil oče vodo na mlin, ker babura se je zarežala nad njim: „Kaj boste vi gospodarili? Jaz že vem, kaj delam. Tak tepec mi ne bo zapovedoval. Ako vam ni prav, poberite se od hiše, mene pa pustite v miru.“

Te besede so starega hudo užalile. „Sedaj mi hoče nevedna ženska zapovedovati na mestu, kjer sem trideset let gospodaril,“ govoril je natihoma sam s seboj, pristavil pa je glasno: „Ne bom vaju ničesar več prosil, toda pazita, kako bosta brez mene gospodarila. Do sedaj sem vama za vse skrbel, toda zanaprej vama ne bom. Nato pobere obleko ter zapusti hišo, v kateri je toliko žalostnega, pa tudi veselega preživel. Hudobna Lucija še vpije za njim, dokler starec ne izgine.

Ko je stari Bober zapustil dom, se je podal v bližnjo vas k bratu, pri katerem je ostal do smrti.

si „Bescheidenheit ist eine Zier, doch weiter kommt man ohne ihr.“ (Skromnost je nekaj lepega, pa dalje pridemo brez nje). G. župnik je, dasi je napravil osem latinskih razredov in dovršil bogoslovne študije, proti učiteljski omiki Bohrerjevi pravi pritlikavec. Pa naj se Bohrer le pomiri, zakaj naučno ministrstvo nikoli ni bilo nam koroškim Slovencem naklonjeno! Ako je tedaj naučni minister vendar g. župnika z ozirom na njegove visoke študije imenoval voditeljem naše „Narodne šole“, se bo tudi očka Bohrer moral zadovoljiti. Bohrer potem trdi, da ustanovitev naše slovenske šole nikakor ni bila potrebna. Tako! Malo pozneje pa našteva razne šolske zavode, kateri služijo velikovškim Nemcem v obrambo (?), to se pravi v ponemčevanje Slovencev: Nemški otroški vrtec, desetrazredna nemška ljudska šola, šestrazredna meščanska šola, trgovska in obrtna šola in končno tudi zimska kmetijska šola. Toliko nemških šol je v našem mestu na delu v ponemčevanje Slovencev, in slovenska šola še ni potrebna? — Ali dejstva, da naša „Narodna šola“ vendarle prospeva in šteje nad 200 otrok, Bohrer le ne more utajiti. Čujmo, kako si Bohrer to razlaga! Prvi vzrok, da obstoji naša šola, je, ker se baje šolske zamude na naši šoli ne kaznujejo. Temu nasproti poudarjamo, da je naša šola takoj v začetku šolske zamude naznanjala okrajnemu šolskemu svetu. Ali ta je vodstvu naše šole naznanil, da mu šolskih zamud ni treba izkazovati, ker zasebne šole tega niso obvezane storiti. Pozneje je pa ravno ta šolska oblast zopet odredila, da se mu morajo zamude na naši šoli mesečno naznanjati. Stariši, katerih otroci imajo neopravičene šolske zamude, se zdaj povabijo pred okrajni šolski svet, ki jim zapreti, da bode njihove otroke, ako bodo še neopravičeno šolo zamujali, poslal v pristojno javno šolo. Kako more tedaj Bohrer trditi, da naša šola daje potuho neopravičenim šolskim zamudam?! Končno Bohrer navaja še kot vzrok, da se vzdržuje naša šola, obdarovanje ubogih otrok o priliki vsakoletne božične slavnosti; ta velika in tako sijajna slavnost, pri kateri se res kaže, da celi slovenski narod na Koroškem stoji za našo „Narodno šolo“, ga posebno bode v oči. Bohrer trdi, da za prireditev naše šolske božičnice daruje družba sv. Cirila in Metoda vsako leto 1500 kron. Družba sv. Cirila in Metoda stori sicer veliko za nas, ker vzdržuje z velikimi denarnimi žrtvami našo „Narodno šolo“, ali za božičnico nič ne daruje, ampak vse božične darove darujejo, kakor vsakoletni izkaz v „Miru“ to pričuje, posamezni koroški rodoljubi od najvišjega cerkvenega dostojanstvenika do zadnjega slovenskega delavca.

Čudimo se, kako more Bohrer kaj takega trditi, ko vendar „Mir“ tako pridno čita, da mu noben dopis iz Velikovca ne uide. Morda je pa hotel le namigavati nemškim društvom, šulferajnu in südmarki, češ, družba sv. Cirila in Metoda toliko žrtvuje za božičnico svoje velikovške slovenske šole, tedaj zganite se še nemška društva in darujte za božičnico velikovške nemške mestne šole. Ako bi bila naša šolska božičnica res glavna privlačna sila, ki naši „Narodni šoli“ toliko otrok pridobi, tedaj bi nam morala nemška mestna šola velikovška, ko se že dolga leta ubogim otrokom te šole daje v zimskih mesecih gorka juha in so naš zgled posnemajoči, tudi za otroke mestne nemške šole naredili že dvakrat božičnico, naši šoli odvzeti mnogo otrok. To se pa ni zgodilo. Iz tega sledi, da so razlogi, s katerimi hoče Bohrer obstoj naše slovenske šole razlagati, ničevni. Resnica pa je le in ostane: Vsak narod se more uspešno izobraževati le na podlagi maternega jezika; to spoznavajo polagoma tudi naši okoliški Slovenci in se čim dalje bolj oklepajo naše „Narodne šole“.

Naša slovenska šola je tedaj nujno potrebna. Vse Bohrerjevo dokazovanje samo dokazuje njegovo in njegovih somišljenikov veliko mržnjo zoper našo šolo, ker jih uspešno ovira v izvrševanju glavnega namena. Da je pa ponemčevanje Slovencev glavni namen velikovških nemških šol, to prizna Bohrer na drugem mestu svojega članka, ko z vidnim zadovoljstvom poroča po uradni statistiki, da so zadnja leta v bližnji velikovški okolici Slovenci nazadovali za 3%, Nemci pa za toliko napredovali. Gospodine Albine, mi vas poznamo! Pa zapomnite si: „Niste nas uničili spečih, tudi ne bote nas bdečih!“

Sedaj je Jože še bolj pijančeval, ker se mu ni bilo treba bati očetovih očitanj. Nekega dne pride Jože klavrn domov ter se ne zmeni za ženino kvantanje, katero je to še bolj razsrdilo. Za nekoliko dni ga odpeljejo žandarji v ječo, ker je ustrelil za svojim sovražnikom Tonetom s samokresom. Med tem, ko je sedel Jože v ječi, gospodaril je na Bobrovem domu Lucijin brat Jernej, ki pa je bil ravno tak potepuh kot Jože.

Ko se je vrnil Jože iz ječe, sta se dobro sprla, in Lucijin brat je moral zapustiti Bobrovo hišo. — Nekega večera sta bila Jože in Tone zopet skupaj v krčmi, ter sta se po stari navadi naposled hudo sprla. Jože zapusti krčmo, gre domov, vzame samokres. Ves razburjen krene proti Tonetovemu stanovanju ter zapali hišo.

Ko zagleda Tone, ki se je ravno vračal iz gostilne, ogenj, plane za požigalcem; ta pa potegne samokres ter ga sproži proti Tonetu. Strašen krik, in Tone se valja na tleh v lastni krvi. Jože pogleda divje okoli sebe in nameri vdrugič; zamolkel pok, in ob pogorišču ležita drug poleg drugega dva srdita sovražnika. Sosedje, ki so prišli gasit, so ju našli, in vsak, ki ju je videl, je blagroval Bobrova stara, da nista doživela te sramote.

Nekoliko dni potem je bilo Bobrovo posestvo prodano, in Lucija se je vrnila z 10 letnim sinom k starišem.

Vi pa, dragi slovenski stariši, pazite na svoje otroke in jih odgojujte v strahu in ljubezni božji.

„Kakor se nagne mlado drevesce,
Tako bo rastlo staro drevo.“

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja šteje letos **84.389 udov,** t. j. 5533 več, kakor lani.

Imela je družba leta	1899	udov	78.103,
„	1900	„	78.596,
„	1901	„	76.110,
„	1902	„	80.046,
„	1903	„	76.058,
„	1904	„	84.598,
„	1905	„	83.572,
„	1906	„	81.879,
„	1907	„	79.146,
„	1908	„	84.389.

Družba torej sicer ni še dospela popolnoma na vrhunec l. 1904, a vendar je upati, da bode to število prekoračila v teku prihodnjih let. Saj ljudje veliko več berejo kot nekdaj, in Družba si bo prizadevala, dajati ljudem berila, ki bode res za vse.

Mohorjanov pride letos na:

1. Goriško nadškofijo	9841	(+ 746)	udov.
2. Krško škofijo	6350	(+ 107)	„
3. Lavantinsko škofijo	25650	(+ 1918)	„
4. Ljubljansko škofijo	33360	(+ 2353)	„
5. Tržaško-kopersko škofijo	4454	(+ 83)	„
6. Sekovsko škofijo	419	(— 3)	„
7. Škofiji Poreč in Krk	168	(+ 60)	„
8. Dalmatinske škofije	239	(— 68)	„
9. Zagrebško nadškofijo	487	(— 7)	„
10. Djakovsko škofijo	67	(— 16)	„
11. Bosniške škofije	170	(— 43)	„
12. Sombotejlsko škofijo	277	(+ 59)	„
13. Videmsko nadškofijo	258	(+ 18)	„
14. Razne kraje v Evropi	345	(— 8)	„
15. Ameriko	2067	(+ 39)	„
16. Afriko in Azijo	237	(+ 5)	„
Vkup	84.389	(+ 5533)	udov.

Torej dobi letos slovenski narod od Družbe sv. Mohorja iznova 506.334 lepih knjig. 11,275.810 knjig je Družba do lanskega leta podala Slovencem, z letošnjimi pride torej na številko 11,882,144. Kdo preceni, koliko se je v teh spisih dalo Slovencem izobrazbe, koliko zabave, koliko razvedrila, koliko veselja, koliko se je slabega zabranilo. Zato pa je slovenskega naroda častna dolžnost, delati tudi zanaprej za ta zavod, za katerega Slovence drugi narodi zavidajo, ter ga posnemajo.

Dne 1. septembra smo pričeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali se bodemo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Odpravili bodemo zaboje s knjigami po tej-le vrsti: 1. Amerika, Afrika in Azija, 2. Krška škofija, 3. Razni kraji, 4. Lavantinska škofija, 5. Ljubljanska škofija, 6. Goriška nadškofija, 7. Tržaško-koperska škofija.

Ker smo letos prejeli vpisovalne pole večinoma že začetkom februarja, nam je bilo mogoče z razpošiljatvijo knjig pričeti skoro za mesec dni prej.

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. — Stroške, katere so imeli gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebnega prostora. ***Odbor.***

Koroške novice.

Za „Narodno šolo“ Družbe sv. Cirila in Metoda v Št. Rupertu pri Velikovcu so darovali čč. gg. duhovni, zbrani na pastoralni konferenci dne 23. julija t. l. v Velikovcu, 22 kron. — Namesto venca na krsto darovali so pri pogrebu č. g. Antona Mikuluša, župnika v Škocijanu, dne 27. avg. t. l. zbrani duhovni rodoljubi 16 K 40 vin., vkup 38 kron 40 vin. Lepa hvala! Živeli nasledniki!

† **Nadučitelj Eller.** K nekrologu po † g. nadučitelju Ellerju moramo pristaviti še nekatere čednosti, ki so dičile tega vzor-učitelja. Eller je bil mož odločno krščanskega prepričanja, ki je vestno izpolnjeval svoje verske dolžnosti. Ne samo ob nedeljah in praznikih, tudi ob delavnikih je prihajal k sv. maši. Ob Veliki noči je redno prejemal sv. zakramente. Ko smo imeli l. 1907 pri Mariji na Zili sv. misijon, je opravil pri misijonarjih sv. spoved in je pristopil z drugimi verniki k sv. obhajilu. — Bil je tudi duša tukajšnje posojilnice. Ustanovil jo je baš on in ves čas njenega obstanka ji je bil neumoren tajnik, ne da bi dobil za to vsa leta vinar odškodnine. Naj mu povrne ves trud dobrotni Bog. Bodi mu lahka zemlja slovenska, med nami pa mu bodi trajen in hvaležen spomin!

Slavnost narodnih noš. V nedeljo, 13. t. m., priredi pevsko društvo „Ljubljana“ v vseh prostorih velikega ljubljanskega hotela „Union“ veliko slavnost z narodnimi nošami. Ziljanke, Rožanke, pokažite se!

Velikovec. (Laž ima kratke noge.) Tukajšnji nemškutarski dopisnik je v „Allgem. Bauernzeitung“ (pravzaprav Lehrerzeitung) izlil v dopisu iz Velikovca vso svojo jezo nad velikovško duhovščino in sicer prav po znani nemškutarski olikani maniri. Že napis tega članka kaže nemškutarje v jasni luči; glasi se namreč: „Das konservierte Schurkenblatt“ (Ohranjeni list lumpov); torej so vsi, ki so naročeni na ta list (namreč „Mir“) in ga berejo, lumpje. Čudno, da se Velikovčani vsako soboto kar trgajo za „Mir“! V tem članku je vselej resnicoljubna „Bauernzeitung“ obogatila svoje bralce za te-le laži: Laže namreč, da se je „bindišarska“ duhovščina „brez povoda“ predrznila na vrh stolpa izobesiti „slovansko“ zastavo. Da se je zastava izobesila, je bilo vendar dovolj povoda, ker se je stavba dovršila do vrha. Nemškutarska pamet niti te splošne navade ne pozna. (Prva laž.) Tukajšnja duhovščina se ni predrznila izobesiti „slovansko“ zastavo, ampak to so storili zavedni slovenski delavci sami. Čast jim! Pri tej priliki so vprašali delavci podpisanega (ker č. g. dekana ni bilo doma), kako zastavo naj izobesijo. Pustil sem jim na prosto in pristavil: „Najboljše bi bila papeževa ali pa koroška zastava, slovenske ne svetujem.“ (Druga laž). Dalje piše, da se je v jabolko na vrh stolpa vložila tudi „Kärntner Zeitung“. (Tretja laž). Pomilovati moram uredništvo lutrovskega lista, da niti tega ne ve, da „Kärntner Zeitung“ že več kakor poldrugo leto ne izhaja več. „Po tukajšnjem mestu“, tako piše dalje, „se je omenjenega dne raznesla novica, da čakajo le še na prihod „Mira“. (Četrta laž). Čakalo se je na pošto sploh, a ne samo na „Mir“. „Mir“ naj bi se bil v ta namen posebno sočno pisal“, tako poroča ta lažnivi list. (Peta laž). Kar se je pisalo iz Velikovca v dotično številko „Mira“, se je odposlalo že v ponedeljek, v torek pa je prišel kleparski mojster Strašušnik h gosp. dekanu, in hotel takoj postaviti križ na stolp. Zaradi spominskega lista se je stvar slučajno zavlekla do sobote, dne 1. avgusta. K sklepu stavi dopisnik nekatera vprašanja, kakor: „Ali se bo pri blagoslavljanju stolpa blagoslovil tudi „Schurkenblatt“? „Je li za demonstracije zlorabljena cerkev še vredna, da se jo obiskuje?“ (Velikovčani je z malimi izjemami tudi prej niso obiskovali). Kako dolgo si bodo nemški velikovški prebivalci (koliko pa jih je v resnici?) pustili dopasti tako uganjanje, na pr. vsiljeni pouk krščanskega nauka v slovenskem jeziku?“ „Kdaj končno bo občinski svet storil resne korake v obrambo pretečemu gospodarskemu stanju mesta vsled neprestanih skrivnih naklepov tukajšnje duhovščine?“ (Aha, torej so že začeli spoznavati, kako škodljiva je nemškonarodna gonja proti Slovencem! Op. ured.) Tudi jaz vprašam: V kaki zvezi so slednja vprašanja s stolpom? Kakor „Bauernzeitung“, ravno tako lažejo tudi „Freie Stimmen“. Ta list je objavil enako laž o zastavi, da bi jo dala razobesiti duhovščina, dalje, da bi se bilo v „Mir“ nalašč v ta namen poprej pisalo „strasten članek zoper učitelje“. Novo laž pa ima, da si je podpisani sam nadjal ime „Mirprotz“. Ali mi niso tega imena pri zadnji okr. učiteljski konferenci dali nemški učitelji? „Štimce“ trdijo, da se bo tudi dotična številka „Freie Stimmen“ in drugih nemških listov shranila v stolpu, da bodo poznejši rodovi vedeli, kako plemenitega mišljenja je „klerikalstvo“ v letu 1908. Kar se tega tiče, povem nepoznanemu dopisniku, da se bode dotično številko zares shranilo, toda ne v stolpu, za to se bo že poskrbelo, pač pa v župnijskem arhivu, da se bo pozneje vedelo, kako surovi so

bili nemškutarji nasproti Slovencem v letu 1908. K sklepu pa moram konštatirati, da nimajo nemškonacionalni listi, pa tudi ne velikovški nacionalci glede zvonika nobene pravice pisati ali govoriti, ker plača vse stroške cerkev sama. Mi se tudi ne brigamo za njihove stavbe. Tudi še povem, da dobri in pošteni Velikovčani sami obsojajo ta dva članka. Le lažite naprej; s tem bote le Slovencem koristili! Končno še pozivljam nasprotnega dopisnika, da se v bodoče podpiše, če ima tako korajžo, kakor *Jožef Dobrovc*, kanonik.

Velikovec. (Nekaj čudnega.) Naše c. kr. okrajno sodišče, ki je tudi za Slovence, izdaja, kakor znano, samo nemške odloke. Več nemščine nezmožnih Slovencev je že prišlo in še prihajajo k podpisanemu, da jim prestavlja nemške odloke v slovenski jezik. Kot slovensk narodnjak podpisani to Slovencem tudi rad ustreže. Toda obenem pa tudi vpraša c. kr. okrajno sodišče, kako pride do tega, da mora biti brezplačen sodnijski tolmač? Podpisani prosi državnega poslanca gosp. Fr. Grafenauerja, da mu izposluje pri finančnem ministru za ta posel kot sodnijskemu tolmaču primerno nagrado ali pa ga naj justični minister nastavi pri c. kr. okrajnem sodišču velikovškem (kjer znajo skoro vsi uradniki tudi slovenski), za slovenskega prevajalca nemških sodnijskih odlokov, seveda za primerno plačo, ker delavec naj živi od svojega dela.

Jožef Dobrovc.

Velikovec. (Kmečko zborovanje.) Na dan 8. septembra — praznik Marijinega rojstva — sklicujejo „Bauernvereini“ sodnijskega okraja velikovškega kmečko zborovanje ob 3. uri popoldne v tukajšnji nemški telovadnici. Govorili bodo gg. Alfred Simitsch, vitez pl. Hohenblum, državni poslanec J. Nagele in V. Schumy. Slovenski kmetje se gotovo za taka zborovanja, ki se vršijo v visoki nerazumljivi nemščini, ne morejo posebno ogrevati. Zakaj gospodje, ki se zanimate za našega kmeta, ne govorite ž njim v domači, razumljivi govorici? Z nerazumljivimi nemškimi govori ne bote rešili slovenskega kmeta v gospodarskem oziru, še manj pa ovirali slovenski napredek v velikovškem okraju. Dobro vemo, da se gre našim nasprotnikom za čisto kaj drugega, kakor pa za gospodarsko izboljšanje slovenskega kmeta.

Velikovec. (Slovo.) Dne 27. avgusta nas je zapustil meščanski katehet, č. g. Martin Bauman, ki je bival tukaj 18 mesecev, kot katehet pa samo eno leto. Njegove odhodnice se je udeležilo 25 prijateljev in znancev, med njimi tudi mil. g. tinjski prošt Gregor Einspieler. Gosp. kateheta bomo tukajšnji Slovenci zelo pogrešali, zlasti ker pride na njegovo mesto trd Nemec, ki niti pri božji službi ne bo mogel pomagati. Bivši g. katehet pa ni pomagal samo v cerkvi, ampak je bil tudi zelo marljiv v društvenem delovanju; posebno spreten je bil kot poljuden govornik. Kakor ga težko pogrešamo v Velikovcu, tako ga iz srca privoščimo njegovim novim faranom na Vratih pri Trbižu, katero župnijo si je izvolil za svoje bodoče delovanje. Bog naj blagoslovi obilo njegovo delo, tako v vinogradu Gospodovem kakor tudi za blagor slovenskega naroda!

Sv. Neža pri Velikovcu. V sosedni vasi na Olšenici je dne 29. avgusta t. l. vsled srčne kapi nagle smrti umrla Marija Ellersdorfer, bivša kmetica p. d. Krajnčinja. Šla je na bližnjo Priževo žago po žaganje, naenkrat se zgrudi na tla in bila pri priči mrtva. Bila je zelo pridna in krščanska žena. N. v m. p.! — Tukaj silno bolehajo otroci na ošpicah in davici. Skoraj ni hiše, kjer bi ne bili otroci bolni.

Zagorje v Št. Lipšu. (Javna dražba.) Kakor bo že vsem znano, se je silno važna tožba zaradi naše precartane frankfurtarice končala zelo žalostno. Da se vsaj nekoliko odškodujemo, bomo prodajali proti koncu t. m. „bleke“ raztrgane frankfurtarice na javni dražbi in sicer na licu mesta. Cena posameznih „blekov“ ali „flikc“ po velikosti od 4 do 5 vinarjev ali pa krepak „hajl!“ Prosimo obilne udeležbe. Če bi pa ob določeni uri ne bilo dovolj licitantov, bomo dali vse „flikce“ skupaj čisto pod „špot“, kakor zaslužijo. *Eden izmed posilinemcev.*

Plaznica v Št. Lipšu. (Zgleden hlapec.) Anton Logar, hlapec pri posestniku Jegartu, je bil odlikovan s srebrno svetinjo s krono. Služi že 32 let vedno pri enem gospodarju, kar je dandanes pri nas silno redko. Omenjeni je zvest naročnik „Mira“ in že nad 20 let ud Mohorjeve družbe. Posli, posnemajte ga!

Rinkole. V ponedeljek zvečer od 10. uri je umrl po enomesečni mučni bolezni priljubljeni in spoštovani Peter Zdouc p. d. Rižnar. Pogreb je bil v sredo dopoldne. Vodil ga je č. g. župnik Uranšek ob asistenci čč. gg. Slatinška in Sattlerja. Rajni je bil vzoren kmet, priljubljen in spoštovan od vseh vaščanov in okoličanov; sovražnikov ni imel, ker je bil mirnega in pohlevnega značaja. Bil je cerkveni ključar celih 15 let in se je pod njegovim in njegovega sodruga vodstvom mnogo prenovilo v cerkvi. Ž njim izgubi žena zvestega moža, otroci skrbnega očeta, in cela vas ljubeznivega in poštenega soseda in krajni šolski svet delavnega člana. Rajni je bil veren in naroden mož. N. v m. p.!

Žvabek. (Zasluženo odlikovanje.) Z zaslužno svetinjo je bil odlikovan od kmetijske družbe hlapec Jožef Dobrovnik, ki služi že 36 let na Preglhofu. Dandanes pač redka prikazen med posli.

Sreje v Podjuni. (Požar.) Zgorel je dne 2. t. m. Štukov skedenj.

Prevalje. (Zopet nesreča!) Šestdesetletni pastir Martin Kep, službujoč na Lubenčevem pod Uršulsko goro, zlezel je na jesen, da bi naklestil vej kot krmo za živino. Tu pa mu spodrsne, in starček pade tako nesrečno raz drevo, da črez nekaj časa izdihne. Našli so ga zvečer mrtvega v jarku ležati, nekaj korakov od omenjenega drevesa ob vodi, kamor se je siromak še zavlekel, bržkone, da bi se zmočil z vodo in se tako okrepčal. Ali obležal je ondi mrtev. Čudno, da je v zadnjem času naš okraj kar zaporedoma obiskan po raznih nezgodah.

Prevalje. („Štajerc pri svatbi.) 31. avgusta smo imeli dve poroki, poročili sta se dve sestri, Katarina in Apolonija Hudopisk, obe še mladoletni. Tudi eden ženin je še mladoleten. Po poroki smo bili pri Šteklju prav dobre volje, posebno pa starešina, ki se je spominjal 50 letnega jubileja lurške matere božje in na papežev ter cesarjev jubilej. Preden smo se razšli, nam je prinesla natakarica tega gnilega, že več let skup nabranega „Štajerca“, da smo zavili po stari navadi ostale jedi. Tudi jaz sem dobil to giftno kroto; vteknil sem jo v žep. Ker sem se bal, da mi vse zastrupi, sem jo, prišedši domov, nesel v gnojnico. Gostilničarja prosimo, da nas s „Štajercem“ ne razžali več. *„Svat“.*

Pokrče. (Nov trijer) je dobila tukajšnja kmetijska podružnica in sicer za 280 K. Polovico plača kmetijska družba v Celovcu, polovico pa naj plača podružnica „o priložnosti“. Smo zadovoljni!

Podgora. (Pomagajmo si sami do gospodarskih pravic.) Vedno hujši boj bije kmet za svoj obstanek, in le s težavo se rije naprej. Zdaj ga zadene nesreča pri živini, zdaj mu ne obrodi polje vsled suše ali mu pobije toča, kar je zrastlo. Obetajo mu pač, da mu bodo pomagali, da se mu morajo varovati stare pravice, zlasti paše, da si lažje opomore s živinorejo in zraven izkupi kaj za mleko, kjer se še, kakor pri nas, lahko spravi v denar. Vendar tistega, ki bi res kmetu pomagal, je pa le težko najti. Da, tam se še dogaja to, kjer načeluje kmetski občini kmet, kateri skuša vsak dan težave svojega stanu; zaveda se svoje dolžnosti ter brani soseda, občana, če mu od kateresibodi strani hočejo vzeti ali omejiti še te male pravice, kar jih ima. Drugače je pa, če tiči župan v gosposki suknji in je povrh še nemškutar. Gotovo bo držal potem z gospodom; saj pravi pregovor, da vrana vrani oči ne izkljuje. Čeravno je včasih tudi sam prizadet, vendar sam prvi na vse „frcihta“, da se le gospodi ne zameri, naj pa bo to za kmeta še tako velika škoda. — Dobrava se pravi pokrajini, ki se razprostira med Borovljami, Podgoro, Goričami in Resnico. Zaraščena je po večini z borovjem. Tukaj imamo že od nekdaj posestniki iz imenovanih vasi, kakor tudi Kožetavrjani svoje pašne pravice, in smo se jih do letos posluževali nemoteno. Pač Kožentavrjanom in Resničanom ta paša ni neobhodno potrebna, ker imajo še pašo v Logih pri Dravi; drugače je pa za Goričane in Podgoriče, ki druge paše nimamo in tudi ne planin kakor drugod. Ta svet je sicer razdeljen, vendar je paša uravnana v posebni pogodbi. Ta pravi, da je paša v Dobravi glavni pridobiček (Hauptnutzung), pridobitev lesa in stelje pa le stranski pridobiček (Nebennutzung). Določeno je tudi, kdaj in koliko živine sme en posestnik goniti na pašo. Kakor prej rečeno, dozdaj ni prišlo nikomur na misel, da bi branil komu pasti v njegovem delu. Letos pa, ko se je začelo pasti, zatekel se je gozdni oskrbnik, g. Rainer v Goričah, k občinskemu uradu Podljubelj v Kožentavri, in dal oklicati, da je po § 14 gozd. post. do preklica prepovedano pasti na parceli v Dobravi, ki je last g. Voigta na Dunaju, ker se je nasadila. Nato smo se zbrali Podgorčiči, nekaj Goričanov in eden iz Resnice ter poslali k občini od vseh podpisan protest in ugovarjali, da se citira gozdni paragraf tam, kjer je glavni namen le paša. Na to pa še od županstva do danes ni odgovora. Pač pa vsak dan zapisujejo Rainarjevi praktikanti lastnike živine, ki se pase na imenovani parceli in letajo za pastirji. Tudi so menda že bili nekateri posestniki poklicani k občini radi paše. In župan, ki mu je naloga varovati javne pravice, je podpisal prepoved paše. Tako se varujejo pravice kmeta pri nas; kdo bo potem še verjel, da mu hočejo pomagati? Da, rešujejo ga ob času volitev. In ravno ta gospod gozdarski oskrbnik Rainer je dal na razpolago konje in voze za Saifricove shode, na katerih so govorili kmetom sladke besede. Zdaj pa vidimo, kako nam je prijazen. Po gmajni, kjer se je vselej paslo, prepovedujejo pasti živino, lovci pa vsak dan gazijo po polju za pticami, mandrajo travo, in psi skačejo po žitih; kmet pa mirno glej! Če ti zajci drevesca oglodajo, lepo tiho bodi, saj je navadno gosposki župan pri lovski družbi, če nima lova sam. Sicer pa tudi pritožba ne pomaga, ker imamo tak lovski zakon. Kmetje, spreglejmo enkrat, pomagajmo si sami! Imamo zdaj ravno priložnost, izvolimo si v občinski odbor od gospodov neodvisne kmete, Slovence, ki nam bodo postavili za župana gotovo moža, kateri bo na mestu, če se pojde kdaj za naše stare pravice, in jih nam bo znal zagovarjati pri oblastih ter nas varovati pred pohlepnimi privandranci.

Logavas. (Utonila) je zadnjo sredo sobarica na Bachmayerjevi vili z imenom Ana Man. Šla se je kopat v jezero, a ker je premalo znala plavat, je utonila. Trupla še niso našli.

Puprače. (Prodal) je Jož. Lederer p. d. Neubauer v Pupračah svojo kmetijo za 2800 gld.

Blatograd. (Velik požar.) Minolo nedeljo je po božji službi nastal na vasi požar, ki je vpepelil 18 poslopij. Streha na cerkvi in na zvoniku, kakor tudi notranjščina zvonika so zgorele. Zvoni so se vsled velike vročine stopili. Požarne brambe so prišle od vseh strani ter so pridno gasile. Na dan požara popoldne se je vršil pogreb, pa brez zvonenja. Ponesrečil se ni nihče. Zgorelo je mnogo žita in krme. Škoda je zelo velika.

Vernberg. (Top ubil vojaka.) Pri vojaških vajah se je ponesrečil en vojak gorske artilerije. Vlačil je topič v strmino, vrvica za podiranje se je vlačila po tleh, se obesila na korenino in tako sprožila nabasan topič. Vojaku, ki je stal pred topom, je odletela noga več metrov daleč proč, spodnji del trupla mu je bil čisto razmesarjen, tako da je takoj umrl.

Drašče na Zili. (Nezgoda ali zloba?) Prošli teden je bilo na planini raztrganih tukajšnjemu posestniku p. d. Štucu sedem ovc. Nekatere ovce so imele zlomljene noge. Sumijo, da je to povzročila maščevalna roka sovražnika.

Žabnice. (Požar.) Pretečeni teden je pogorela pri p. d. Fajču hiša in ob njo prizidan hlev. Zgorelo je tudi nekaj živine. Ljudje govore, da je povzročil požar vlak z iskrami, letečimi od stroja, ker stoji hiša blizu železniškega tira, kar pa ni posebno verjetno.

Torba za nasprotnike.

Denuncijantstvo moramo imenovati dejstvo, da so nasprotni časopisi imenoma našteli nekaj učiteljiščnikov in nekega učitelja ter marijaniste, ki so se udeležili zadnje veselice v Velikovcu. To se mora s poštenega in dostojnega stališča najstrožje obsojati. Tudi mi bi bili pri zadnji nemški pevski veselici lahko denuncirali velikovške meščanske šolarje, ki so nosili v sprevodu napise posameznih pevskih društev. Tako pa se naj sedaj vrne! In vendar je bila nemška pevska slavnost v nacionalnem oziru čisto kaj drugega kakor pa slovenska veselica! Kje so se pri Slovencih slišali protiavstrijski pozdravi in nosili protiavstrijski trakovi?

„Heil“-klic, ali je patriotičen (domoljuben) ali ne? Pri zadnji okrajni učiteljski konferenci v Velikovcu so po slavnostnem govoru na Nj. Veličanstvo presvitlega cesarja učitelji klicali trikratni „hoch“. Medseboj pa se pozdravljajo vedno le s „heil“. Zakaj ta dvojni pozdrav? Nasprotniki, posebno nemški učitelji, vedno zagovarjajo ta „nedolžni heil“. Zakaj pa potem tudi svojega vladarja ne pozdravljajo tako „nedolžno“, temveč imajo za njega drug pozdrav? Slovenci poznamo pri takih in raznih prilikah samo svoj „živio“. G. c. kr. dež. šolski svetnik in nadzornik Palla, prosimo pojasnila! Ali gg. učitelji ne vzgajajo v avstrijskem duhu?

Velikovec. (Odgovor nasprotnikom.) Ni bil namen o bivšem dijaškem sestanku pisati drugega, kakor nepristransko poročilo, kar je razvidno tudi iz zadnjega „Mira“. Toda ker napadata „Allg. Bauernzeitung“ in „Freie Stimmen“ na popolnoma neopravičen način društvo „Lipa“ in Slovence, ne moremo molčati. Omenjena časnika pišeta, da je bil to „slovenski napad“ na Velikovec. Kaj pa, ali se taki napadi godijo tudi ob sredah in nedeljah? Kaj pa porečete k izletu nemških pevcev v slovenski Klopinj? Slovenski dijaki niso bili samo iz Maribora, Celja

in Ljubljane, ampak tudi iz Kranja, Gorice, Celovca in Št. Pavla. Dijaki niso prišli z namenom, delati propagando, ampak njih nameni so bili višji in plemenitejši, kakor pa naročenih nemških „buršev“, ki potem na migljaj neke vplivne osebe niso prišli. Tudi je politična oblast že prej poskrbela za varnost, preden je občina „odklonila vso odgovornost“ zanjo. Da slovenski dijaki niso hodili po mestu v večjih gručah, nosili znakov, klicali na ulicah živio in prepevali slovenskih pesmi po mestu, o tem so se že prej dogovorili, ker niso prišli popivat in razgrajat ter izzivat, ampak poučevat in se spoznavat. Tako delajo katoliško misleči dijaki. Zato tudi vladni zastopnik ni imel vzroka intervenirati (posredovati). Dijakov je prišlo do 80 in ne samo 30. Zaradi varstvenih odredb niso bili mladi gostje čisto nič oplašeni, temveč vladalo je med njimi pravo mladeniško navdušenje, ker so imeli o teh varstvenih odredbah čisto druge pojme, kakor pa nasprotniki. Vsled dostojnega in mirnega obnašanja abiturijentov potemtakem meščanom tudi ni bilo treba, „poseči po samopomoči“. V govorih se zoper Nemce sploh ni hujskalo, temveč dijaške razprave so bile strogo znanstvene, in tudi pri drugih običajnih govorih se zoper Nemce ni izrekla nobena žaljiva beseda, pač pa nasprotno. Edino zoper nemčurje se je tuintam kaj malega slišalo. Ti pa niso Nemci. Gostov iz okolice je došlo nad 500 (kakor je poročal že zadnji „Mir“), ne pa samo 150. Slabo znate šteti! Po prodajalnicah se gotovo boljše šteje! Da so bili med obiskovalci tudi nekateri otroci in ženske, menda to ni nič tako čudnega. Ali jih pri zadnji nemški pevski veselici ni bilo? Nismo se pomikali v „Narodni dom“ brez reda, plaho gledajoč na levo in desno; če bi bila to resnica, potem bi bili sploh ostali v Št. Rupertu. Še manj je resnično, da bi bili v „Narodnem domu“ „kričali“, pač pa smo se razveseljevali nad krasnim popevanjem dijakov in pevk društva „Lipa“. Tako znajo svojo nalogo vršiti katoliško-misleči dijaki in se pripravljati na svoj vzvišeni bodoči poklic. To je resnica o bivšem dijaškem sestanku in ljudski veselici in nič drugače.

Za društvo „Lipa“: *Jožef Dobrovc*,
t. č podpredsednik.

Gospodarske stvari.

Novi deželni zakon o solastninskih pravicah.

Ta zakon z dne 12. aprila t. l. je bil objavljen v deželnem zakoniku in je postal pravomočen dne 3. junija. Ker ima ta zakon za kmete več novih važnih določb, ga bomo v par člankih poljudno razložili.

V njem nahajamo nove določbe 1. glede agrarnih solastninskih pravic; 2. glede solastnine ali skupne posesti planin in pašnikov in 3. glede nadzorstva nad agrarnimi solastninami.

Na Koroškem nahajamo še več pašnikov, planin, gozdov ali močvirij, ki so skupna last ali solastnine vaščanov. Ta soposestja v starih zemljiških knjigah niso bila vpisana. Posamezni soposestniki so včasih rabili toliko skupne posesti, kolikor so je potrebovali; mnogokrat pa so se ustmeno med seboj dogovorili, koliko sveta naj ima kdo na razpolago, ponavadi pa je to določila vsled prepirov krajevna oblast s posebnimi listinami. Vendar pa je bilo skoro povsod v navadi, da so imeli pravico do skupne posesti edino le vaščani, kojih lastnina je bilo soposestje; posestniki iz drugih vasi si niso mogli dobiti solastninske pravice, in če je postal kakšen solastninski delež prost, ga je smel prevzeti le kak posestnik iz domače, ne pa iz tuje vasi.

Odkar pa so vpisane solastnine v novi zemljiški knjigi, so prehajali solastninski deleži pogostoma v druge roke, ne samo solastnikov, ampak tudi čisto tujih posestnikov. V zemljiški knjigi namreč niso bili vpisani samo solastniki, ampak tudi obsežnost deleža za vsakega solastnika. S tem je bila cenitev posameznih deležev olajšana, in posledica tega je bila, da so začeli z deleži naravnost barantati; korist manjših in srednjevelikih posestev pa je zahtevala, da ostanejo solastninski deleži pri kmetijstvu, ker denar, ki ga je kdo za svoj solastninski delež izkupil, je kmalu pošel, kmetija pa je bila le manj vredna.

Po novem zakonu o solastninskih pravicah pa je dosedanje prosto kupčevanje s solastninskimi deleži prepovedano.

Glasom § 1. se na kako kmetijo navezan delež pri agrarni solastnini ponavadi od kmetije ne more ločiti.

Da se more to zgoditi, je treba dovoljenja od deželne komisije za agrarične operacije (podjetja), ta pa more dovoliti le tedaj, če je korist od solastninskega deleža večja, nego zahteva to navadna potreba kmetije, kateri pripada delež, in tedaj, če se priklopi delež k drugemu deležu kakega solastnika ali, če se naj združi s kmetijo, ki nima tam solastninske pravice, tedaj, če privoli v to večina solastnikov (§ 2). V tej večini morajo biti zastopane najmanj tri četrtine vseh deležev.

Pa če so vsi ti pogoji za dovoljenje dokazani, se vsako drobljenje solastnine lahko prepove, če to raztelesenje ali drobljenje gospodarskemu namenu solastnine škoduje.

Kdor pa je kupil ali prodal kak delež pri soposestju, še preden je postal ta zakon pravomočen, ne da bi bil naredil pravilno pogodbo ali ne da bi ga bil dal vknjižiti, se bo vprašal, ali je že prej narejena pogodba podvržena novemu zakonu? Postava sama (§ 3) pravi: „Obveljava pravic, ki so se pridobile na posameznih solastninskih deležih, še preden je postal ta zakon pravomečen, je nedotakljiva.“

Stranke bodo torej morale dokazati zemljiško-knjižnemu sodniku, da si je kupec vsled pogodbe, še preden se je razglasila ta postava, pridobil pravico do kupljenih deležev. Če so bile pogodbe le ustmene, bo ta dokaz morda zelo težaven. Vsekako bi se naj stranke požurile, da take mnogokrat več let stare ustmene pogodbe z izrecnim sklicevanjem na nje izpremene v pismene pogodbe in poskrbijo tudi za vknjiženje.

Društveno gibanje.

Vabilo na sestanek slovenskega katehetskega društva za Koroško dne 9. septembra 1908 ob 2. uri popoldne v „Narodnem domu v Št. Jakobu v Rožu. Predavanje o učnem načrtu za krščanski nauk. *Matej Ražun.*

Celovec. Slov. kršč.-soc. delavsko društvo v Celovcu ima svoje redno mesečno zborovanje v soboto, dne 12. septembra t. l., ob 8. uri zvečer, v benediktinski kleti (benediktinski trg št. 10.). K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Vabilo. Izobraževalno in pevsko društvo „Slavček“ priredi prihodnjo nedeljo, t. j. 6. septembra t. l., javen občni shod v Šlajharjevi gostilni v Logivasi ob 3. uri popoldne s sledečim sporedom: 1. Petje. 2. Govor v proslavo šestdesetletnega vladanja našega cesarja; govori č. g. Jan. Dragasnik, župnik v Kostanjah. 3. Stari Rim in njega ostanki; govori župnik Štefan Singer. 4. Prememba pravil in vpisovanje udov. K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Škocijan. (Slavnostno zborovanje) v proslavo letošnjih treh jubilejev priredi „S. k. s. bralno društvo“ v nedeljo, dne 6. kimavca 1908, pri „Majarju“ v Škocijanu. Začetek **točno** ob **treh popoldne.** Spored obsega slavnostni govor (gosp. Smodej), **srečolov** („tombola“) in več drugega zanimivega. — Polnoštevilni udeležbi udov in prijateljskemu obisku dobromislečih Slovencev se priporoča *društveni odbor.*

Encelnavas. (Vabilo.) „Kršč. soc. ljudsko društvo za Vovbre, sv. Štefan in okolico“ priredi v nedeljo, dne 6. septembra t. l., ob $^1/_2$4. uri popoldne svoje mesečno zborovanje pri Žnidarju v Encelnivasi. Spored: 1. Govor o sadjereji in čebeloreji. 2. Govor o kmečkem vprašanju. 3. Slučajnosti. K najobilnejši udeležbi vabi *odbor.*

Slov. kat. izobraževalno društvo za Železno Kaplo in okolico priredi v nedeljo, dne 6. septembra, ob 11. uri predpoldne mesečni shod v prostorih gostilne g. Gašp. Weitzerja v Železni Kapli. Udje in vsi prijatelji društva, pridite v obilnem številu!

Vabilo na prvi letni občni zbor kat. slov. izobraževalnega društva, na katerem bode govoril tudi nadrevizor „Zadružne Zveze v Ljubljani“ in poslovodja mariborske podzveze, g. V. Pušenjak. Ker bo govor jako zanimiv, upamo, da pride dne 6. sept. 1908 dopoldne mnogo poslušalcev. *Odbor.*

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Tolsti vrh in okolico priredi na Malo gospojnico, t. j. dne 8. septembra t. l., pri „Landhausu“ pod Sv. Križem pri Spodnjem Dravbergu svoj letni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Govor. 3. Volitev novega odbora in delegatov za glavno skupščino. 4. Igra „Ne kliči vraga!“ in prosta zabava. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vljudno vabi vse zavedne Slovence od blizu in daleč *odbor.*

Prevalje. V nedeljo, dne 6. septembra, priredi naše delavsko društvo popoldne po blagoslovu pri Šteklu svoj redni mesečni shod. Udje in prijatelji društva, pridite v obilnem številu.
Odbor.

Politične vesti.

Demisija ministra dr. Ebenhocha.

Vlada hoče uveljaviti srbsko pogodbo, še preden se snide državni zbor, s pomočjo takoimenovanega pooblastilnega zakona. Nova srbska pogodba je proti prejšnji nekaka zmaga agrarcev, vendar je v celoti razvoju avstrijskega kmetijstva škodljiva, vsled česar je zadela pri avstrijskih agrarcih hud odpor.

Poljedelski minister dr. Ebenhoch je naznanil ministrskemu predsedniku, da je z ozirom na skupno državno korist sicer sodeloval pri uveljavljenju srbske trgovinske pogodbe, agrarni (poljedelski) krogi so pa v takem razpoloženju, da se ne more zanašati na njihovo podporo pri zastopanju njihovih interesov, vsled česar je primoran, odstopiti. Odločitev je v cesarjevih rokah, če sprejme ministrov odstop ali ne.

Dr. Ebenhoch se je izrazil nekemu dopisniku, da sta bila za njegovo demisijo odločilna dva vzroka: ker je prišel glede srbske pogodbe z agrarnimi poslanci res navskriž in mu vsled tega kot parlamentarnemu ministru ni preostalo drugega, nego iz tega izvajati posledice in odstopiti. Minister obžaluje, da se je to zgodilo, toda ni z ozirom na zunanje ministrstvo moglo biti drugače.

„Na odločilnem mestu sem z vso odlonostjo opozarjal na težkoče, ki jih bo imelo za posledice začasno uveljavljenje trgovinske pogodbe, toda celokupni državni interesi (koristi) prevladujejo po mojem prepričanju pomisleke tembolj, ker smatram pogodbo s Srbijo celo z gospodarskega stališča za dokaj ugodnejšo, kakor je bila prejšnja, a splošno presojevana tudi za kmetijstvo ni ugodna.“

V nemških agrarnih krogih je Ebenhochov odstop presenetil. Vse obžaluje, da odhaja najsimpatičnejši minister, ki se je v kratkem času ministrovanja priljubil kmetskim poslancem brez razlike narodnosti. Tako gorkega zagovornika kmetskih koristi še nismo imeli v ministrstvu. Agrarni krogi bi se z ozirom na dr. Ebenhocha naj pomirili. Z glavo skozi zid nihče ne more, ne minister in ne agrarci.

Nižjeavstrijska kmetska zveza je na svojem shodu sprejela resolucijo, v kateri izreka ministru dr. Ebenhochu zahvalo, da se mu je posrečilo odstraniti iz srbske trgovinske pogodbe največje škodljivosti.

Mladoturki in Bolgari.

So si že v laseh. Mladoturška zatrjevanja o politični prostosti v ustavni Turčiji se javnosti ni zdela preveč odkritosrčna. „Vsem narodom enakopravnost!“ Tako so bobnali v svet, da bi našli podporo pri turških podanikih drugih narodnosti in pri zunanjih državah. Zdaj pa so začeli ubirati čisto druge strune. Mladoturški odbor zahteva, da naj bodo vse šole v Macedoniji državne. V ljudskih šolah se naj poučuje poleg turščine tudi materni jezik učencev. No v tem oziru so vendar še Turki boljši, nego naši nemški nacionalci. V gimnazijah in višjih šolskih zavodih pa izključujejo vsak drug jezik. Kristjanom so voljni prepustiti le seminarje. Narediti hočejo tudi postavo, ki naj določi, kdo ima na Turškem sploh pravico, postati učitelj. Macedonski Bolgari so nad takim programom ogorčeni in bodo uprizorili velik naroden protest.

Cerkvene vesti.

Odlikovanja. Povodom šestdesetletnice vladanja Njega c. in kr. apost. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. in petdesetletnega jubileja mašništva sv. Očeta je podelil knez in škof Krški posebno zaslužnim duhovnikom cerkvena odlikovanja. Imenovani so za častne konsistorialne svetovalce čč. gg.: Herman Atzlhuber, dekan v Beljaku; Janez Eder, župnik v Irschen; Gregor Einspieler, prošt in dekan v Tinjah; Štefan Krainer, mestni župnik v Milštatu; Valentin Kraut, dekan v Spod. Dravbergu. — Za kn. šk. svetovalce so imenovani čč. gg.: Andrej Aplen, župnik v Železni Kapli; Janez Boštjančič, župnik v Kamenu v Podjuni; Šimen Greiner, župnik v Št. Jakobu ob cesti; Jožef Habernig, župnik v Zgor. Dravbergu; Jakob Hartlieb, župnik v Liesingu; Jakob Knaflič, župnik v Ločah; Franc Kolarič, predmestni župnik pri Št. Lovrencu v Celovcu; Janez Koller, župnik v Kirchbachu; Rafael Kozak, c. in kr. vojaški duhovnik v Celovcu; Peter Kugler, župnik v Greifenburgu; P. Rajmund Kuhartz iz reda oo. benediktincev, vikar v Št. Pavlu v Lab. dolini; Franc Marinič, dekan v Pliberku; Franc Schneider, župnik v Trebnju, Jožef Schreiner, župnik v Himmelbergu; o. Adalbert Suchan, prior v Kötschach; Janez Unterluggauer, dekan v Št. Lenartu v Lab. dolini.

Slovenci, spominjajte se Velikovške šole!

Kaj je novega po svetu.

Jugoslovansko časnikarsko društvo je imelo 31. m. m. prvi zbor, ki se je vršil v novi knjižnični dvorani „Katol. tiskovnega društva“. Društvo že sedaj zastopa 28 slovenskih časopisov, pristopijo pa tudi Hrvatje. Za predsednika „Jugoslovanskega časnikarskega društva“ je bil izvoljen dr. Ig. Žitnik, za njegovega namestnika dr. Evgen Lampe, za tajnika Ivan Štefe, za taj. namestnika Fran Krežmar, za blagajnika Fran Terseglav, za blag. namestnika Silv. Skrbinec, za odbornike: dr. Korošec, V. Cenčič in Fr. Smodej. Društvo je pristopilo „Zvezi slovanskih časnikarjev“ v Pragi. Članarina za podporne člane je 10 K, za redne 12 K na leto. Ustanovni član plača 200 K. — V kratkem skliče društvo zborovanje, na katerem odbor predloži natančen načrt društvenega delovanja. Pozivamo vse somišljenike, ki se zavedajo važnosti našega časopisja, da pristopijo društvu kot ustanovniki ali pa kot podporni člani!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda pozivlja vse pravne korporacije, ki so družbine pokroviteljice, da nemudoma naznanijo delegata za glavno skupščino — ako ta že ob ustanovitvi pokroviteljstva ni bil določen — da more dostaviti dotičnim izpolnjene zglasnice in ostale tiskovine, ker bi sicer dotično pokroviteljstvo ne imelo glasovalne pravice na skupščini.

Žalostna smrt mladega častnika. Sin ljubljanskega trgovca Bernatoviča, Pavel Bernatovič, poročnik 80. polka, se je kopal v Trstu v morju. Ker mu je bila skakalna deska premalo visoka nad morjem, se je odločil, da gre skakat na glavo v morje raz več metrov visoko streho kopališčne koče. Paznik ga je svaril, češ, da je voda tam komaj 1 meter globoka. Poročnik pa se za to ni brigal in je skočil na glavo v morje. Ker se dolgo ni pokazal na površino, so menili kopajoči se gostje, da plava pod vodo. Črez nekaj trenotkov so zapazili namesto glave nogo, ki se je prikazala iz morja. Potegnili so mrtvo poročnikovo truplo iz vode. Štirje zdravniki, ki so bili na licu mesta, so dognali takajšnjo smrt vsled zlomljenja tilnika.

Družbi sv. Cirila in Metoda v korist prodaja na debelo in na drobno čistilo (krema) za čevlje in usnje g. I. Keber, trgovec v Ljubljani na Starem trgu. Ljubljanskih trgovcev, ki prodajajo omenjeno Kebrovo čistilo, je že 24. Ker je cena tega čistila primerna, kakovost izvrstna, družbi sv. Cirila in Metoda pa donaša dohodkov, se nadejamo, da se založe s tem blagom prav kmalu vsi narodni trgovci. Zavedni Slovenci pa naj kupujejo in rabijo le Kebrovo čistilo za čevlje.

„Slovenska dijaška zveza“ si je izvolila na IV. rednem občnem zboru dne 21. vel. srpana v Gorici sledeči odbor: Predsednik: stud. iur. Marko Natlačan; podpredsednik: ekspost. akad. Ivan Avsenek; tajnik: stud. iur. Stanko Masič; blagajnik: stud. iur. Ciril Sedej; knjižničar: stud. iur. Ivan Brozovič; odbornika brez mandata: theol. Andrej Snoj in abit. Anton Megušar; revizorja: stud. iur. Fran Kovač in stud. iur. Ivo Česnik. — Pisma in pošiljatve naj se naslavljajo: Stanko Masič, stud. iur., Ljubljana, Zalokarjeve ul. 10. Denarni prispevki naj se pošiljajo na naslov: Ciril Sedej, stud. iur., Cerkno, na Goriškem.

IV. češki katoliški shod v Pragi. 29. m. m. se je začel v stostolpi Pragi IV. češki katol. shod, na katerega je prihitelo tudi do 1000 Slovakov v slikoviti narodni noši, ki so bili slovesno in z velikim navdušenjem sprejeti. Na stotine gostov je prišlo iz raznih tujih dežel, Poljakov, Hrvatov, Rusinov in lužičkih Srbov. Praški magistrat je dal vse ulice, koder se je pomikal slavnostni sprevod, okrasiti z zastavami v čeških barvah, kar je javnost zelo presenetilo, ker je magistrat v mladočeških rokah. Županov namestnik dr. Štych je poslal na katoliški shod čestitko, in na shod sta prišla kot zastopnika mesta Prage dva mestna svetovalca. V resnici, Čehi so velik narod! Udeležencev štejejo do 10.000. Mnogi govorniki so izražali željo, da se naj vrši v najkrajšem času vseslovansk katoliški shod v Pragi.

V nežni otročji mladosti groze malim bitjem nešteviline bolezni vsled slabega prebavljanja. Zoper to ni boljšega sredstva, kakor hrana z otročjo moko „Kufeke“, katera ima vse dobre lastnosti, kakor jih mora imeti dobra otročja hrana; je lahko prebavljiva, jako redilna, pospešuje razvoj mišic in kosti, zabranjuje in odstranjuje črevesni katar, drisko in bruhanje itd. Der „Säugling“, jako poučna knjiga, dobiti je brezplačno v prodajalnah ali pa pri R. Kufeke, Dunaj, III.

Četrti esperantski kongres v Draždanih od 16. do 22. avgusta je uspel nad vse sijajno. Svojo praktično porabo je dokazal esperanto že neštetokrat, uprizoritev Goethejeve „Ifigenije na Tavridi“ in neštete pevske točke pa so pokazale, da je poraben esperanto za umetniške smotre. Zanimiv je bil poskus s šolskimi otroki v starosti od 10 do 13 let, ki so vkljub kratki učni dobi sedem tednov odgovarjali v umetno prirejenem svetovnem jeziku zelo gladko. Za prihodnje leto se je določilo za kongres mesto Chatagna pri New-Yorku in Barcelona. Slovenci na tem kongresu še nismo imeli zastopnika, ker se še ne zavedamo velikega pomena svetovnega jezika. Da se obrne to na bolje, opozarjamo zopet na „Slovenski esperantski krožek“, ki razpošilja zastonj tozadevne brošurice in letake in ki nabira naročnike za slov. esper. slovnico. Naročniki za knjigo, ki bo stala približno 2 K ter se razpošiljala po poštnem povzetju, naj pošljejo nemudoma svoje naslove na imenovani krožek (Juršinci pri Ptuju, Štajersko).

V **tiskarni Družbe sv. Mohorja v Celovcu** je dobiti nedavno izišlo zanimivo in poučno knjigo:

Dr. Kušej,

Joseph II. und die äussere Kirchenverfassung Innerösterreichs.

XVIII in 358 strani 8⁰. — **S tremi kartami.**

Cena broširanemu iztisu 16 kron, elegantno vezanemu 18 kron, po pošti 60 vin. več.

Prečastito krško knezoškofijstvo priporoča častitim župnijskim uradom nabavo te znanstvene knjige v 3. številki svojega cerkvenega lista „Kirchliches Verordnungsblatt“ in dovoljuje, da se jo sme naročiti na cerkven račun.

Naj torej ta knjiga ne manjka v nobeni župnijski knjižnici.

Tržne cene v Celovcu

27. avgusta 1908 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg od K	100 kg od v	100 kg do K	100 kg do v	80 litrov (biren) K	80 litrov (biren) v
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	19	16	20	—	11	70
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	19	7	—	—	10	30
Oves	16	50	17	70	6	15
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	29	20	18	40
Turščica	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	77	2	60
Seno, sladko	8	60	10	—	—	—
„ kislo	5	80	8	—	—	—
Slama	6	—	7	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	22	—	24	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 *kg*	2	60	2	80	—	—
Surovo maslo (putar), 1 „	2	40	3	20	—	—
Slanina (špeh), povoj., 1 „	2	—	2	20	—	—
„ „ surova, 1 „	1	60	1	70	—	—
Svinjska mast 1 „	1	70	1	80	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	14	—	—
Piščeta, 1 „	2	40	2	60	—	—
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—
30 *cm* drva, trda, 1 *m*²	3	30	3	50	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	80	3	—	—	—

Živina	Počrez od	Počrez do	100 kilogramov živevage od	živevage do	zaklana od	zaklana do	Prignalo	Prodalo
	v kronah							
Biki	—	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	210	320	—	—	—	—	18	7
Junci	235	—	—	—	—	—	4	2
Krave	140	382	—	—	—	—	68	26
Telice	220	—	—	—	—	—	2	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	14	40	—	—	—	—	268	180
Ovce	10	20	—	—	—	—	30	30

SANATOGEN

neogibno potrebno krepčilno in osvežujoče sredstvo za vse, ki se čutijo utrujene in revne, kakor sploh

za nervozne in slabe.

Presojen imenitno od več nego 7600 profesorjev in zdravnikov. Dobiva se v lekarnah in drogerijah.

Brošura zastonj in franko od Bauer-ja & dr., Berolin SW. 48. Glavni zastopnik C. Brady, Dunaj I., Fleischmarkt 1.

Listnica uredništva.

N.: Vidiva se v četrtek 10. kimovca na Brnci ob 2. uri popoldne. Pridi gotovo! Brez izgovora! Na zdar!

Loterijske številke 29. avgusta 1908:

Trst	9	82	76	35	61
Linc	67	4	8	36	38

Zahvala.

Za vse izraze sočutja ob bolezni ter sožalja ob smrti svojega ljubega očeta, gospoda

Frana Ellerja,

učitelja v pokoju,

izrekam s tem svojo najsrčnejšo zahvalo. Zahvaljujem posebej še spoštovane darovalce krasnih vencev in vse, ki so počastili pokojnika s svojo udeležbo pri pogrebu.

V Ljubljani, dne 27. vel. srpana 1908.

Dr. Fran Eller.

Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu,

katera je z najnovejšimi stroji in pismenkami oskrbljena, prevzema razna naročila tiskarske obrti, kakor: **Uradne in pismene zavitke, spovedne listke, vizitnice, pisma za trgovce, račune, cenike in sploh vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari** ter bode izvrševala vse **točno, vestno in po najnižjih cenah.**

Častiti duhovščini in slavnemu občinstvu se priporoča za obila naročila

z odličnim spoštovanjem vdano

vodstvo tiskarne družbe sv. Mohorja.

Carl de Roja, Beljak

Podružnica v Celovcu.

Trgovina s steklom, porcelanom, kamenino, kuhinjsko opravo, svetiljkami, cunjami in surovinami.

Zastopnik tovarne za kalcium-karbid v Šibeniku.

Brzojavni naslov: **Roja, Beljak.**

Telefon: Beljak 32. — Celovec 128.

Izredna državna loterija.

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. Ap. Veličanstva.

Izredna jubilejna loterija

za dobrodelne namene c. kr. domobrancev in orožnikov.

Ta **denarna loterija,** edina v Avstriji postavno dovoljena, ima **17.984 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 513.760 kron.**

Glavni dobitek iznaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje se vrši nepreklicno dne 22. oktobra 1908.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti žrebanja za kupce srečk brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštnine prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov.

Oddelek za državno loterijo.

Najboljši češki vir za dobavo.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega, izpukanega perja 2 K, boljšega 2 K 40 vin.; polbelega 2 K 80 vin.; belega 4 K, belega puhastega 5 K 10 vin.; 1 kg najfinejšega, snežnobelega, izpukanega 6 K 40 vin., 8 K; 1 kg sivega puha 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejšega prsnega puha 12 K. Ako se kupi 5 kg, poštnine prosto.

Izgotovljene postelje iz gostonitkastega rdečega, višnjevega, belega ali rumenega nankina, dobro napolnjene, tuhnja, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvema blazinama, vsaka 80 cm dolga, 58 cm široka, napolnjena z novim, sivim, zelo trpežnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K, puh 24 K; posamezne tuhnje 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 3 K, 3 K 50 vin., 4 K. Pošiljam po poštnem povzetju od 12 K dalje poštnine prosto. Dovoljeno je zamenjati ali vrniti, ako se plača poštnina; če blago ne ugaja, se denar povrne. **S. Benisch, Deschenitz, št. 794** (Češko), Češki les.

Cenik brezplačno in poštnine prosto.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v ‚Národni šoli'

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; ozira se posebno na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 4. novembra t. l. Plačila 20 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Največja trgovina te stroke v Celovcu.

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, vedno najnovejši izbir.

Zaloge je stalno v vrednosti ¼ milijona kron.

Za prodajanje **na debelo** oddajam blago trgovcem po tovarniških cenah.

Zaradi posebno velikega nakupa **zimskega blaga** bodem letos po zelo nizkih cenah prodajal, t. j. brez konkurence, ker se je tudi cena pri blagu znatno znižala.

Imam za ženine in neveste zmirom veliko zalogo in najlepše blago na razpolaganje.

Vsi uslužbenci govorijo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine,

Celovec, vogel Kramarjeve ulice in Novi trg.

Janez Goleš

v Celovcu,

Paradeisergasse št. 20,

podobarska in pozlatarska delavnica za cerkvena dela

se vljudno priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v **izdelovanje, prenovljenje** in **pozlačenje oltarjev, prižnic, božjih grobov, okvirjev, svetih podob** in **tabernakljev po predpisu.**

Za fino in trajno delo prevzame popolno jamstvo.

Kos vsaki konkurenci.

Priznano najcenejša slovenska tvrdka na Koroškem.

Edino pristen je le

Thierry-jev balsam

z zeleno varstveno znamko **redovnica.** Najmanjša pošiljatev 12/2 ali 6/1 ali patentirana družinska steklenica za potovanje K 5·—. Zavoj brezplačen.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo.

Najmanjša pošiljatev 2 lončka K 3·60. — Zavoj brezplačen.

Obe **domači sredstvi** sta povsod znani kot najboljši zoper tiščanje v želodcu, gorečico, krče, kašelj, zaslizenje, vnetja, ranitve, **rane** itd.

Naročila ali denarne pošiljatve se naj naslavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Zaloge skoro v vseh lekarnah.

Na prodaj so

dobro ohranjene tamburice,

bisernica, I. brač, kontrašica, II. brač, III. bugarija in berde. Naslov pove upravništvo „Mira".

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v **Borovljah, Koroško.**

Ceniki brezplačno in poštnine prosto.

Na prodaj je malo posestvo

v **Št. Jakobu:** Gozda je 5 oralov, njiv 4 orale in sadni vrtič okoli hiše. — Vprašajte v **Št. Jakobu v Rožu,** hišna št. 29.

Naznanilo.

Št. Jakobska posojilnica v Rožu naznanja, **da radi sklepanja računov celi mesec september 1908**

ne uraduje.

Matej Ražun,

načelnik.

Služba organista in cerkovnika,

ki mora znati kakšno rokodelstvo, se odda na Suhi. Lahko bi pomagal tudi pri posojilnici. Oglasi do 1. oktobra na župnijski urad v Žvabeku, p. Pliberk.

Stanje hranilnih vlog: nad 24½ milijonov kron.

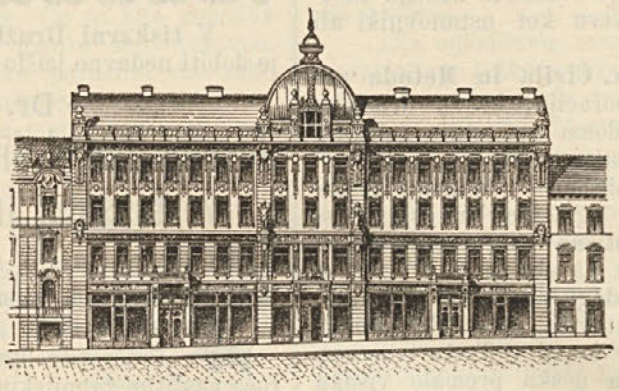

Rezervni zaklad: nad 900.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, **jih obrestuje po 4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4¾% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnim stiskalom **„Herkules"** za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisek in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem **urejene moštarne,** stalne in za prevažanje. **Stiskalnice** za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. **Sušilnice** za sadje in zelenjad, **sadne lupilnike** in **rezalnike. Samodelujoče** patentovane **prenosne in vozne brizgalnice** za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico **„Syphonia". Pluge za vinograde.** Vse te stroje izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne poljedelskih strojev, železolivarne in parne kovarne

Dunaj, II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 600 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ilustrirani ceniki zastonj in franko. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2,000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4½%

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8·— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10·— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Lastnik in izdajatelj **Gregor Einspieler,** prošt v Tinjah. — Odgovorni urednik **Ivan Koželj.** — Tiskarna **družbe sv. Mohorja** v Celovcu.